

Kokoustilat

Suomen rakentamismääräyskokoelman osa F1

Kokoontumistiloista määrätään F1:ssä seuraavaa: ”Katsomoiden, auditorioiden, juhla-, kokous- ja ravintolasalien, opetussalien ja -luokkien ja vastaavien kokoontumistilojen on sovellettava myös liikkumis- ja toimimisesteisten käyttöön. Näihin tiloihin asennetussa äänentoistojärjestelmässä tulee olla myös tele-/induktiosilmukka tai muu äänensiirtojärjestelmä.

Milloin kokoontumistila on varustettu kiinteillä istuimilla, pyörätuolipaikkoja on sijoitettava liikkumisesteettömien sisääntuloväylien mukaan eri istuinriveille.”

Auditorio

Auditorio on suunniteltava siten, että sekä katsomoon että puhujakorokkeelle pääsevät vaivatta myös liikkumisesteiset henkilöt. Sekä auditorion etu- että takaosaan on päästävä esteettömästi luiskan, pyörätuoliin tai hissillä avulla.

Liikkumisesteisten paikat auditoriossa

liikkumisesteiset henkilöt voivat istua tasanteella sekä salin eturivissä että takarivissä. Paikkojen tulee olla mukavassa katselusuunnassa, ei pelkästään rivin reunassa vaan myös keskipaikkeilla sillä moni liikkumisvammaisen henkilö ei pysty kääntämään päätänsä. Tilaa sekä salin takarivissä että eturivissä on oltava riittävästi jotta pyörätuolirivin voi ohittaa myös pyörätuolilla. Tilaa tarvitaan pyörätuolille 1400 mm ja ohitukseen lisäksi 900 mm eli yhteensä vähintään 2300 mm syvä tila

Erilliset tuolit auditoriossa

Tasanteelle voidaan pyörätuolien lisäksi sijoittaa irtotuoleja samaan ryhmään kuuluvia henkilöitä varten. Tällöin tulee olla saatavissa myös tavallista korkeampia istuimia niiden henkilöiden käyttöön joilla on jäykät polvet tai lonkat. Istuimien edessä käytetään jalkajakkaraa, jottei pitkään istuttaessa jalkojen verenkierto häiriintyisi. Tässä tapauksessa jaloille tarvitaan enemmän tilaa kuin tavallisessa tuolissa istuttaessa. Sopiva mitta tuolin selkänojasta eteenpäin on 1200 mm. On syytä huomata, että pyörätuolissa istuvat ihmiset ovat tavallista istuinta korkeammalla. Istuimet tulee sijoittaa tasanteelle yhteen riviin, ei toistensa taakse koska tavallisilta istuimilta ei näe mikäli edessä istuu täysikasvuinen henkilö pyörätuolissa tai korkeassa tuolissa.

Auditorion portaat

Auditorion portaissa tulee olla asianmukaiset käsijohteet ja etenemien kärjissä selkeät kontrastit. Askelmat tulee valaista, jotta ne on mahdollista havaita kun auditorio on pimennetty.

Puhujakoroke, puhujanpönttö

Auditoriossa on päästävä myös puhujan paikalle esteettömästi. Puhujankorokkeelle on päästävä oikein mitoitettua luiskaa tai pyörätuolihissiä käyttäen. Korkea puhujanpönttö ei sovellu pyörätuolin käyttäjille tai lyhytkasvuisille henkilöille. On mahdollista käyttää nousevaa ja laskevaa puhujanpönttöä jonka lattia on nostotaso.

Auditorion pöydät

Auditoriossa on oltava säädettäviä pöytiä pyörätuolin käyttäjiä varten. Tilaa on oltava riittävästi auditorion etuosassa jotta pyörätuolissa istuva henkilö pöytineen mahtuu paikalleen. Ylärivissä olevissa pyörätuolin tai korkean tuolin käyttäjille tarkoitetuissa pöytätasoissa on oltava oikein mitoitettu korkeus ja vapaa polvitila.

Kirjoitustulkin paikka auditoriossa

Huonokuuloiset ja kuuroutuneet voivat tarvita kirjoitustulkin apua seuratessaan esitystä. Auditorion etuosassa on oltava tilaa myös kirjoitustulkille pöytineen. Valkokankaita tarvitaan mieluummin kolme jolloin yksi voidaan varata kirjoitustulkin käyttöön.

Kokoushuone, kokoussali

Kokoushuone voidaan kalustaa luokahuoneen tapaisesti tai siten, että keskellä on kokouspöytä. Kiinteiden pulpettien lisäksi tulee aina olla myös yksilöllisesti säädettäviä pöytiä pyörätuolin käyttäjiä ja tavallista korkeampien istuimien käyttäjiä varten. Pöytä tulee valita siten, että sen jalkarakenne ei estä vapaan polvitilan muodostumista.

Kokouspöydän mitoitus

Jos kokoushuoneessa on suuri pöytä keskellä, se mitoitetaan pyörätuolin käyttäjien toiminnallisten vaatimusten mukaisesti. Polvitilan leveyden tulee olla vähintään 800 mm pyörätuolin käyttäjälle, mikäli pöydän ääreen pääsee ajamaan kohtisuoraan. Ulkoneuva klaffi pöydän päässä voi mahdollistaa pöydän käytön pyörätuolissa istuen myös silloin, kun pöydän polvitila on muilta osin liian matala. Polvitilan korkeuden tulee olla vähintään 670 mm ja syvyyden 600 mm. Sopiva pöydän korkeus on pyörätuolin käyttäjille 750-800 mm lattiasta.

Pyöreä kokouspöytä

Pyöreä pöytä vaatii enemmän tilaa kuin suorakaiteen muotoinen. Pyöreä pöytä on kuitenkin pyörätuolin käyttäjän kannalta hyvä ratkaisu, mikäli pöydässä on vain yksi jalka keskellä ja pöytä on riittävän tukeva sekä kestää reunaan nojaamista keikahtamatta. Pyörätuolissa istuva henkilö voi valita vapaasti paikkansa jos vain tila pöydän ympärillä riittää.

Suorakaiteen muotoinen kokouspöytä

Suorakaiteen muotoisen pöydän mitoituksessa varataan pyörätuolille 900 mm levyinen vapaa tila. Jotta pyörätuolilla mahtuu ajamaan pöydän ääreen sivusta päin, vapaan tilan syvyyden pöydän ulkopuolella tulee olla vähintään 1100 mm. Tällöin tulee vapaan leveyden pöydän jalkojen välissä olla vähintään 1200 mm. Jos polvitilan leveys pöydän jalkojen välissä on vähintään 1700 mm, pöydän ääressä mahtuu istumaan kaksi henkilöä vierekkäin pyörätuolissa.

Tila pöydän ympärillä

Jotta pöydän ääressä pyörätuolissa istuvan henkilön takaa mahtuu esteettömästi kävelemään, pöydän vieressä tarvitaan vapaata tilaa vähintään 1300 mm. Mikäli henkilö ohittaa pyörätuolin kantaen tarjotinta, tilaa tarvitaan vähintään 1400 mm. Jotta pyörätuolilla mahtuu ohittamaan pöydän ääressä pyörätuolissa istuvan henkilön, vapaan tilan pöydän reunasta laskettuna tulee olla vähintään 1500 mm. Suuret pyörätuolit saattavat tarvita edellä esitettyä enemmän tilaa syvyys suunnassa pöydän ulkopuolella. Pyörätuolin ohjausrasia voi vaikeuttaa pöydän ääreen pääsyä ja tällöin tilan tulisi olla edellä mainittua suurempi.

Tuolien polvitilan mitoitus

Tavallisella tuolilla istuttaessa tarvitaan polvitila, jonka syvyys on 450 mm. Tavallista korkeammassa tuolissa istuttaessa myös polvitilan syvyyden on oltava tätä suurempi eli 600 mm. Tuolien vaatiman tilan leveys on 600 mm. Kolme tuolia mahtuu vierekkäin samaan tilaan kuin kaksi pyörätuolia.

Tavallista korkeampi tuoli liikkumisvammaiselle henkilölle

Liikkumisvammaisille tarkoitetuissa istuimissa tulee olla selkänoja ja käsinojat. Sopiva istuimen syvyys on 300-400 mm. Istuimen on oltava vaakasuora, ei takakenossa, sekä etureunaltaan pyöristetty jottei se painaisi reiden takaosaa ja vaikeuttaisi verenkiertoa jaloissa. Tuolista on helpompi nousta mikäli käsinojat ulottuvat noin 300 mm pitemmälle kuin istuimen etureuna. Tuolin on oltava kevyt siirtää. Tuolin jalat varustetaan esim. huopatarroilla jotta tuolia siirrettäessä syntyvä raapiva ääni saadaan vaimennetuksi. Istuimessa ei saa olla edessä alhaalla vaakasuoraa poikkipuuta tai muuta umpirakennetta joka vaikeuttaa istuimelta nousemista. Pitempään istuttaessa on tarpeen jalkoja tukeva jakkara tuolin edessä.

Erilaisia istuinkorkeuksia

Istuimissa tarvitaan vaihtelevia istuinkorkeuksia. Istuinkorkeus 500-550 mm on sopiva, jos polvet tai lonkat ovat jäykät. Mukava tavanomainen istuinkorkeus on noin 430-440 mm. Lyhytkasvuisten henkilöiden ja pienten lasten istuinkorkeus on 300 mm. Tämän lisäksi on yksilöllisiä vaihteluja. Kokoustilassa lyhytkasvuinen henkilö istuu samankorkuisella tuolilla kuin muutkin mutta tarvitsee tuolille noustakseen avuksi jakkaran. Istuimelle voi siirtyä pyörätuolista, jos sen korkeus on noin 500 mm. Tällöin on istuimen käsinoja voitava nostaa ylös siirtymisen helpottamiseksi.

Pistorasiat kokouspöydän yhteydessä

Kokoustilassa tulee olla pistorasiat kokouspöydän lähellä noin 1000 mm lattiasta ja vähintään 500 mm nurkasta. Pistorasioita voidaan myös asentaa kokouspöytään. Sähkövirtaa voidaan tarvita pöydässä käytettävää sähkölaitetta kuten tietokonetta tai apuvälinettä kuten hengityslaitetta varten. Myös auditorion pöytäta-son yhteydessä tulee olla sähköpistorasia.

Kokoustilan valaistus

Kokoustilan valaistuksen on oltava hyvä ja muunneltavissa tarpeen mukaan. Luonnonvalo ei saa aiheuttaa vastavalohäikäisyä, erityisen hankalaa on, jos huone on pitkänomainen ja ikkunat sijaitsevat lyhyellä seinällä. Yleensä henkilöt jotka kärsivät häikäisystä istuvat mieluummin selkä ikkunaan päin. Kuulovammaisen henkilön on vaikea kommunikoida henkilön kanssa jonka takana on kirkas ikkuna jolloin hänen kasvonsa jäävät varjoon. Mikäli kokoushuone on kulmassa, sinne on mahdollista saada erittäin hyvä luonnonvalo ikkunoista jotka ovat vierekkäisillä seinillä. Tällöin ei synny vastavalohäikäisyä.

Kokoustilassa on huolehdittava siitä, että puhujan kasvot ovat valossa jolloin huulilta luku on kuulovammaiselle mahdollista. Kun huone pimennetään esimerkiksi kuvien katselemista varten, puhujan kasvot on valaistava kohdevalaisimella. Viittomakielen tulkki on aina valaistava jotta viittomat näkyvät.

Kokoustilan pöytäta-son on valaistava hyvin ja valo on suunnattava siten, ettei luettaviin papereihin synny häiritseviä varjoja. Auditorion pöytäta-sonissa tulee olla kohdevalot.

Tele-/induktiosilmukka

Kokoustilassa on oltava tele-/induktiosilmukka ja siihen liittyen riittävä määrä mikrofoneja jotta kaikki puheenvuorot tulevat silmukan kautta kuulolaitetta käyttävien henkilöiden kuultavaksi. Tele/induktiosilmukan olemassaolosta tiedotetaan T-opasteella. Tämän lisäksi tarvitaan tavanomaiset äänentoistolaitteet. On huolehdittava siitä, että av-laitteet kuten datatykki kytketään myös tele-/induktiosilmukkaan.

Kokousterian akustiikka

Kokousterian ei saa olla taustamelua. Akustiikan on oltava hyvä, ei liikaa kaikua eikä liikaa vaimennusta.

Kokousterian lattiamateriaali

Kokousterian lattiamateriaalina ei pidä käyttää kokolattiamattoa. Kokolattiamatto kerää pölyä eikä sitä voi kunnolla puhdistaa. Huonepöly vaikeuttaa hengitystieallergisten henkilöiden oleskelua tiloissa ja voi aiheuttaa pitkäaikaisessa altistuksessa astman. Pyörätuolia on vaikea ohjata paksunukkaisella kokolattiamatolla joka lisäksi kuluttaa sähköpyörätuolin akkuja nopeasti.

Kokousterian vaatenaulakko

Kokousterian on hyvä olla vaatenaulakot joihin on myös mahdollista ulottua pyörätuolista. Vapaasti seisovat yksijalkaiset naulakot aiheuttavat törmäysvaaran näkövammaisille. Naulakoissa ei saa olla ulkonevia osia joihin näkövammaisen henkilö voi lyödä päänsä. Suositeltavaa on kiinnittää naulakot seinään ja varustaa suojapäädyn elleivät ne sijaitse syvennyksessä. Sokkelittomaan naulakkoon on helpompi ulottua pyörätuolista kuin sokkelilliseen.

Esteetön hygieniatila

Kokousterian läheisyydessä tulee olla riittävä määrä sekä tavanomaisia että esteettömiä wc-tiloja.

1. Auditoriossa tulee olla pyörätuolipaikkoja eri katseluetäisyyksillä. Tässä on takarivissä tilaa pyörätuoleja ja irtotuoleja varten. (Tampere-talo)

2. Auditorion etuosassa on siirrettäviä tuoleja joiden tilalle voi sijoittaa pyörätuoleja. (Tampere-talo)

3. Auditorion pöydissä on kohdevalaisimet. Portaiden askelmat on valaistu. (Näkövammaisten palvelu- ja toimintakeskus liris)

4. Katsomon takaosassa on pyörätuolipaikat. Tummissa portaissa on vaaleat kontrastit ja hyvä yhtenäinen käsijohde.
(Kinopalatsi)

5. Puhujakorokkeelle on tehty luiska jälkeinpäin. Kiinteiden pulpettien väliin ei mahdu pyörätuolilla.
(Helsingin kaupunginvaltuuston istuntosali)

6. Tavanomainen puhujanpöytä on liian korkea pyörätuolin käyttäjälle tai lyhytkasvuiselle henkilölle. (Kynnys ry)

7. Kun puhujanpöytä varustetaan nostotasolla, sitä voivat kaikki käyttää. (Kynnys ry)

8. Puhujanpöntön nostotason kaukosäädin. (Kynnys ry)

9. Kokoussali voidaan kalustaa luokkahuoneen tapaan. Irtopöydät ja -tuolit tekevät sisustuksen joustavaksi.
(Kynnys ry)

10. Kokoussalin tuoli joka voidaan muuntaa pöydäksi. (Kynnys ry)

11. Kokoussalin pöytä joka on muunnettavissa tuoliksi. Tuolit ovat pinottavissa. (Kynnys ry)

12. Pyörätuolissa istuva henkilö tarvitsee pöydän alla vapaan polvitilan jonka korkeus on 670 mm, leveys 800 mm ja syvyys 600 mm. (Kumpulantie 1)

13. Kokouspöydässä tarvitaan pyörätuolille tilaa leveysuunnassa 900 mm. Sopiva pöydän korkeus on 750-800 mm.
(Kumpulantie 1)

14. Kokoushuoneen pöydässä yhtä tuolia varten tarvitaan tilaa leveyssuunnassa 600 mm. Kolmen tavanomaisen tuolin tilaan mahtuu kaksi pyörätuolia. Tavanomaisten tuolien lisäksi tarvitaan myös korkeampi tuoli. (Kumpulantie 1)

15. Tämä tavallista korkeampi tuoli on suunniteltu sellaisten henkilöiden käyttöön, joilla on jäykät polvet tai lonkat. Tuolissa on käsinojat ja selkänoja. Istuintaso on vaakasuora ja etureunastaan pyöristetty. Tuolin on suunnitellut Yrjö Kukkapuro.

16. Jos kokoushuone on kulmassa ja ikkunat vierekkäisillä seinillä, vastavalohäikäisyä ei synny.
(Kallion virastotalo)

17. Jos kokoushuoneessa on ikkuna vain yhdellä seinällä, se saattaa aiheuttaa vastavalohäikäisyä. Tämä haittaa erityisesti kuulo- ja näkövammaisia henkilöitä. (Kumpulantie 1)

18. Auditorion etuosaan pääsee pyörätuolilla luiskaa pitkin. Auditorion av-laitteiden ja tele-/induktiosilmukan tulee toimia aina moitteettomasti. Auditorion seinässä on telesilmukasta kertova T-opaste. (Stakes)

19. Kokoustilan yhteydessä tulee olla oikein mitoitettu naulakko, jota kaikki voivat käyttää ja joka ei aiheuta törmäysvaaraa näkövammaisille. (Kumpulantie 1)

20. Kokoustilan yhteydessä tulee olla esteettömät hygieniatilat. (Kumpulantie 1)